

**LES LLIÇONS DE LA NATURA
I LES RELACIONS HUMANES**

David Bueno
i Torrens

Professor i investigador de genètica
de la Universitat de Barcelona

Ecologia laboral

Avui he canviat els meus costums. Generalment començo a escriure l'article a les 6 del matí, tan bon punt arribo al meu laboratori. Ara, en canvi, són quasi les 12 de la nit, i no sóc pas a Barcelona, sinó a Manchester. Ens hi hem reunit uns quants col·legues de diferents països que compartim interessos en un camp concret de la recerca biomèdica: dos anglesos, un pakistanès afincat a Anglaterra, un espanyol, un txec i un català, el qui signa aquest article. La nostra intenció és coordinar-nos i planejar estratègies comunes que ens afavoreixin a tots, obtenir els millors resultats sense malbaratar esforços, aconseguir el màxim finançament possible per a la nostra recerca i mantenir un bon lloc al competitiu món de la ciència.

BEN MIRAT, EN EL PROPÒSIT D'AQUESTA TROBADA no hem inventat res de nou. L'únic que hem fet ha estat aplicar el funcionament bàsic de qualsevol ecosistema per aconseguir que la selecció natural ens sigui favorable. Com he defensat en més d'una ocasió, la natura ens ofereix moltes lliçons que podem aplicar a les relacions humanes.

SIMPLIFICANT, UN ECOSISTEMA ESTÀ format per una àrea física i un clima concrets, el conjunt d'éssers vius que l'habituen i les múltiples relacions que s'estableixen entre aquests elements. Perquè un ecosistema funcioni cal que hi hagi un flux constant d'energia circulant entre les diverses espècies, de manera que totes es nodreixin i serveixin d'aliment a altres. Dins d'un ecosistema cada espècie pot ocupar diversos llocs on desenvolupar la seva activitat i on relacionar-se amb altres espècies, diferents àmbits que constitueixen l'anomenat nínxol ecològic de l'espècie, i que depenen del seu tipus de vida, alimentació i especialització biològica.

EN TEORIA, SI NO HI HAGUÉS DESEQUILIBRIS LES relacions dins un ecosistema es mantindrien inalterades. Però això no passa mai. La vida té el seu origen precisament en desequilibris fisicoquímics. Cada cop que canvia alguna cosa, com per exemple el clima, o quan arriba una espècie nova, les relacions també canvien, i la selecció natural s'encarrega de determinar si cap de les espècies ha de desaparèixer, si ha de restringir el nínxol que ocupa o bé si el pot ampliar. Per poder-se adaptar cal que els organismes mantinguin una certa capacitat d'evolució i adaptació, continguda dins el seu genoma.

LES RELACIONS LABORALS SEGUEIXEN UNES pautes sem-

JAUME BATLLE

“Perquè una economia sigui saludable cal que els seus recursos, el capital, no s'estanquin, sinó que vagin fluint constantment d'unes mans a les altres, com fa el flux d'energia en els ecosistemes naturals”

blants. Si cap dels amables lectors d'aquest article té pensat obrir un negoci o està il·lusionat a mantenir o millorar el que ja té, i això inclou també tot-hom qui treballa per compte d'un altre, atès que el seu negoci és trobar, mantenir i millorar una feina que el recompensi econòmicament i personal, potser trobaria útil llegir un tractat sobre ecologia i selecció natural. Quan hom inicia un negoci o entra dins el món laboral es converteix en una espècie nova que competeix amb les que ja hi ha per un mateix mercat on integrar el seu flux d'energia, és a dir, on obtenir les recompenses esmentades i al qual recompensar amb la seva feina. I perquè la selecció natural no l'elimini, caldrà que ajusti el seu flux al del mercat, i que trobi el lloc de l'ecosistema econòmic on millor pugui utilitzar els seus recursos, coneixements i ambicions. És a dir, cal que trobi el seu nínxol econòmic.

VULL PUNTUALITZAR QUE EN BIOLOGIA LA PARAULA *competència* no implica posar parany als competidors, ni fer joc brut per tal d'eliminar-los, sinó únicament aconseguir la millor adaptació individual a unes condicions concretes. Els humans n'hauríem de prendre bona nota; de ben segur que ens estalviariem els aspectes negatius d'una economia de mercat desenfrenada.

COM ELS ECOSISTEMES NATURALS, els econòmics tampoc són estables. Per evitar l'extinció, en els ecosistemes naturals els organismes vius busquen constantment el millor equilibri entre l'energia utilitzada i l'especialització necessària dins el seu nínxol ecològic. Si per mantenir-s'hi els cal esmerçar més energia de la disponible, la selecció natural els elimina. I si per mantenir una despesa energètica raonable els cal ocupar un nínxol massa ampli, el més probable és que trobin espècies més ben adaptades als diversos aspectes del seu nínxol, i la selecció natural també els podria eliminar.

AIXÒ TAMBÉ ÉS SEMBLANT AL QUE PASSA AL MÓN laboral i empresarial, on per evitar l'extinció (perdre el negoci o no trobar feina) cal mantenir un bon equilibri entre l'energia esmerçada i l'especialització, i conservar la capacitat de canvi (evolució) i adaptació, basada en la capacitat i la voluntat d'aprendre i innovar. I perquè una economia sigui saludable cal que els seus recursos, el capital, no s'estanquin, sinó que vagin fluint constantment d'unes mans a les altres, com fa el flux d'energia en els ecosistemes naturals. I perquè sigui sostenible cal evitar utilitzar més recursos dels disponibles.